

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Belgica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68715)

PROVINCIA
BELGICA.

411
LOCIS QVINDECIM

fouit priore anno, duos supra trecentos. posteriore, trecetos quadragintaquinque. In Louaniensi Collegio vicenos senos. In Tornacensi Probationis Domo olim quadraginta tres, deinde, his plures decem. In Audomarensi Collegio singulos tricenos. In Duacensi duodequadragenos. His duobus Collegijs, anno posteriore: accessere bini. In Antuerpiensi, anno priore, octodecim, mox quattuor & viginti. In Leodiensi quattuor primum, dein septé supra triginta. In Iprensi quaternos denos. Senos denos in Brugési. In Traiectési sedecim, atque octodecim. In Tornacensi quindecim, sedecimq;. Valencenis septé, postea aucto numero, sedecim. In Bruxellensi Sede, quæ & Missiones complectitur, dudum tres, postea sex, ultra viginti. In Gandauensi, priore anno septem. Sex in Insulensi. In Montensi quinque. His omnibus in locis posteriore anno septenos. Præter hos, est Pater Provincialis cum socijs duobus. Posteriore anno neminem extinctum accepi: additos socios triginta septem. De superiore neutrum liquet.

COL.

C O L L E G I V M L O V A N I E N S E .

VTROQUE anno vrbs Catholica cir-
 cum fauente milite hæretico, in magna
 trepidatione fuit: sed ea, magis a fida Dei cu-
 stodia, eiusque auxilio matris, cuius hic tem-
 plum insigne miraculis, & sanctitate illustre,
 quam a præfidiis hominum, aut murorum
 obiectu, semper defensa. Affirmat hostis, se
 vbi in conspectum veniat vrbs, nulla palam
 causa (haud dubie diuino exterrente numine)
 repentino pauore percelli: ita cum expugnan-
 di vires non deesse intelligat, ne oppugnan-
 di quidem mentem dari. Itaque nostris ad excu-
 siones egredi prohibitis, opera domi seruit: Et
 quamquam silet litteræ inter arma: non de-
 ferta duplex Theologica schola: auditores ser-
 re quinquaginta. Sodalitatis Marianæ auctus
 numerus, & fructus: præter eos, qui ad vota
 transiere diuersorum Cœnobiorum, undecim
 in Societatem adlecti. Vir consularis, desper-
 tata a medicis valetudine, vt primum se, si
 morbo superesset, sodalem fore Beatæ Virgi-
 nis vouit, melius habuit. Repressa interim
 multorum odia, atque inter eos coniugum duo-
 rum, e quibus vir imminabat vxoris morti, ob-
 stinate hæc abilius conuictu abstinebat. Non
 vulgaris nec tacita pacificatio duorum ex-
 cellenti dignitate, quorum lis agebatur in iu-
 dicio

dicio, magno cum periculo fortunarum, con-
 tentione plusquam ciuili. Nec parua existima-
 tio Societatis, cum et principes viri, longe li-
 cet remoti, per legatos multa auctoritate nos
 consuluerint de rebus ambiguis, vt animi reli-
 gione soluerentur. Sed & nos reconciliauimus
 nobis Collegium Theologorum, ex simultate
 non ita pridem exorta propter aliquam opi-
 nionum varietatem. Magnum negotium in fa-
 cinoroso homine, vt extremam necessitatem,
 quam erat commertus, æquo animo accipe-
 ret, placãdo: iurabat ab se potius impetratu-
 rum, vt ne viuens ludibrio haberetur: omnis
 circa eum industria irrita, sermo auras ver-
 berabat: nos tandem accersimur, it vnus, & a
 mollibus exorsus, contemnitur: stabat ante di-
 ctam horam condemnatum spiritum effunde-
 re: nec emendabat culpas: igitur aduersus
 pertinacem vultu ac sermone mutato into-
 nat horrendas Inferorum pœnas, & infelices
 cruciatus, expertes perinde exitus, vt modi-
 secundum hæc, discedebat similis irascenti.
 vt tela hælere, redit miser ad se, & primum
 turbidos sonos, dein tristes edere, quales ira
 dolorque miscent, vt contantem nostrum, &
 de industria sustinentem gradus, aduerterint.
 ergo regressus, mitiore alloquio hominem
 iam magis tractabilem permulcet, adeo vt ha-
 buerit confitentem reum, & quicquid esset
 pœnæ impositum, non indigne ferentem. Quo
 niam

niam res propior periculo erat propter metum populi, grates a Senatu actæ. Nihilo magis intermissa, utilis, nec molesta discipulis, explicatio Cathecismi, ea delectatus vehementer Parochus quidam, institit, ut similis sumeretur labor in eius templo. Mechliniensis quoque Archiepiscopi Vicarius, qui & Cancellarius Academiæ Louaniensis, nostrorum familiaritate utitur, & promouet conatus pios. Ceterum, superiore anno, cum Capuccini Patres huc venissent figendæ sedis, apud nos diuersati sunt, mutua significatione voluntatis. Interim fratres germani duo honestis parentibus, cum exercentur meditationibus sacris, Deo aspirante, ita inter se partiti sunt, ut ad hospites vnus, alter ad hospitales se conferret, mira coniunctione animorum. Hæc inter, procuratum bonum aliud, sicut vtilius, sic etiam operæ maioris. Nempe, quasi non esset sacris restaurata mœnia multis locis, excubiasque fieri cœptas acriore diligentia: hortatu nostrorum instituitur ad vsum militiæ iuuentus belli capax: hac ratione. Excitatum est Sodalitium vocabulo sacrosanctæ Eucharistiæ. cooptantur iuvenes ab anno decimo octauo. ijs traduntur arma arcendo hosti: sed non nisi post votum promissumque Catholicæ professionis. a maledictis abstinent, & a consuetudine iurifurandi: diebus Dominicis matutinis horis, a sacerdote nostro ad pietatem, vesper
tinis,

tinis, a ductoribus suis ad pugnam exercen-
tur: soluti ab alio omni opere publico, & im-
munes: ij iam trecenti, rectores duo, Centu-
riones viginti quattuor. patrocinium suscepe-
re operis, is quem paulo ante nominavi, Vi-
carius Mechliniensis, Prætor, Consulque ci-
uitatis, cunctorum civium assensu. Militaria
vexilla concinnantur duo e candenti bysso,
insignita augustissimo Christi corpore, hinc
atque hinc Angelis venerantibus, decussante
grandi Cruce Burgundica. hortamentum pu-
gnæ, signum victoriæ.

DOMVS PROBATIONIS TOR-
nacensis.

VNDE HOC esse dicam, vt fere non
constituat quisquam nuntium sæclo re-
mittere, quin statim appetatur opertis
eius insidijs, aut vi aperta? an quod Israeli co-
gitanti fugam pugnat Aegyptus? an quod ni-
uis inferatur, calum obtineri non potest? an
denique, quod cum riualet Christus non fe-
rat, amādusque sit non primus præ omnibus,
sed solus, in quo bona sunt omnia, abrumpen-
da sunt omnia vincla, vt te cum illo coniun-
gs? Id adeo cum ex alijs Domibus Probatio-
nis nostræ Societatis, tum etiam ex hac Tor-
nacensi, cognosci potest. ita parentes dome-
sticosque aduersari Tyronibus similis perti-
nacia

nacia est. exempla, ne cuncta penitus omittā,
 cursim pauca subnectam. Consiliarii regij in
 Hannoniensi curia filius, virilis soboles, ac
 spes patrisvnicæ, non aliter admittendus erat,
 quam si parentis vtriusque consensum affe-
 ret. agit cum iis adolescens nescius tolerandi,
 nec vllum responsum aufert, siue ab expectan-
 tibus maturitatem consilii, siue palam transi-
 mittentibus silentio vt opprimant incautum
 subito assultu, dum interea parantur arma.
 triduo post iunctis viribus aggrediuntur, in-
 certum an incogitantem. Ac pater primum,
 suggerente cura sæculi, pugnat rationum mo-
 mentis: verum expendenti earum leuitatem,
 & breuitatem ipsius, contemptui erant. tum
 mater in lacrimas victa, supplices voces fru-
 stra tendebat: dein adhibitis viris ætate gra-
 uibus consilioque, cuncta, vana magis specie,
 quam efficaci ad euentum, irrita volueban-
 tur. iuuenis interea triumphabat, blandiente
 successu. accedit postremo victas ad partes vi-
 dua soror: & miscens preces cum lacrimis ex-
 xemplo matris, nihil expugnat. Sed, malum
 pertinax, femina. inter rimandum iuueniles
 motus, subijcit spem pulchri matrimonii, ac
 dices nuptias. non aliter ac placita dicenti ar-
 risit forte adolescens. nec fefellit. visum est im-
 pellere ea parte, qua tremuit. itaque rem
 cum cognata communicat: mox in cubicu-
 lum ad eum amba irruunt, non mirarum
 qui-

quidem tunc animo, sed, vt apparuit, vacillan-
tem. & si arrepto, per iocum, cultro vtramque
exegit. Nulla res subito magnitudinem suam
implet: occultis omnia augescunt incremen-
tis. Ab hoc initio ardor ille paulatim resedit:
vt nisi plane alium, agnosceres tamen non eum
dem esse. Reuertitur Tornacum, causa studio-
rum, la sciuiore cultu, ea veste, quæ candida-
tum nostrum minus decebat. vel tacitus lo-
quebatur alio conuersas curas: falsæ scilicet
libertatis dulcedine, quæ inducit multos, cum
præcipiti turba rapiebatur errantium. sed pri-
or mens nondum tota deseruerat. igitur, re-
curtantibus animo melioribus cogitationi-
bus, eo redijt, vnde non oportuit discedere.
persuasum est iterum, præstare vitam seruas-
se cum paucioribus, quam cum pluribus perdi-
disse. hoc cum staret, litteras ad parentes fa-
cit, quibus significat, quid constituerit: nec
reuocabile esse. ipse interea concedit ad no-
stros. placuit factum, quod mutari non pote-
rat. rescriptum est, priorem contationem, non
dissensionem fuisse, sed explorationem volun-
tatis. Vtrimque grates Deo actæ. Nec defuit,
cui post septem annorum pugnam, victoria
agre succesit. Alius patrem in Brabantino Se-
nato magnæ virum auctoritatis, longa post ex-
perimenta & multas admotas machinas, ma-
gno robore animi, parique constantia perui-
cit. satis magna copia eiusmodi exemplorum.

D d

Vnum,

Vnum, vt agmen claudat, quam breuissime expediam. Iuuenis erat per mundicias, & ornatum corporis magis speciosum quam vtilem, sic pronus in luxum, vt præberet sermones curiosa vrbi, nimiusque elegantia non nulla aspergeretur infamia vanitatis. non contemnendi erant rumores vulgi: qui vbi aliquid de vero traxere, non facile eluuntur. proinde dedit operam, vt diligentiam cultus a corpore in animum transferret: eumque duobus continenter annis, per dies festos sedulo excoluit: cum fieret quotidie melior, imminentem in studium perfectionis sæcli amor inhibuit: ab honesta virgine iuxtaque proba maritus deligitur: moram principio attulit aliquam consultatio nuptiarum: ceterum diuino instinctu implicari noluit matrimonio, ne diuersas agitaret curas, sed vna illa alias omnes occuparet placendi Deo. hinc bimestre certamen mater non magno negotio dat manus: at frater atrox iræ & peruicax retinet abeuntem, viciniam omnem clamore implet, neque iurgis parcit, aduersus pudore impeditum, et tacentem: quin & pallium redditurum præcise negat iam domo egresso. Tum ille, hoc quasi pignore exitum redemisset, nihili pendens uoculas plebis, an veluti dans pœnas prioris superflui ornatus, ad nos festinus accurrit. nec mora: tamquam ad solatium inuitatus a suis ad cœnam, & retentus ad aliquot dies: iterantur

tur querelæ & preces, & toties iam repudiata
sponsa. cum surdæ essent ad hæc omnia aures,
exorat aditum, & supremum alloquium puel-
la: quæ compto vultu, verbisque nescioqua
arte penetrantibus, perculisset militem Chri-
sti, nisi is, implorata prius cælestium ope, ani-
mum durasset. Itaque post primam aggressio-
nem, vt visus in suo constitisse, conuertit ar-
ma: admonet virginem, meliore facundia,
quantum sit inane humanis in rebus, quam fal-
sa gaudia, ideoque fallentia, & in luctum desi-
tura: quam incerta ac breuis per se vita (nisi
forte dolori longa) nihil melius esse cuiquam,
aut tutius, diuino famulatu. Hac constantia
iuuenis & oratione permota mulier, affirma-
uit malle imitari exemplum. ideoque, amore
perpetuæ virginitatis, constituisse vitam agere
inter virgines Deo dicatas, vel paternis sepo-
sitam in penetralibus, omnis thalami exper-
tem. Atque hæc victoria Nouitio nostro ty-
rocinium militiæ fuit. Narrabo nunc quid-
dam de alio, in dissimili genere, non minus il-
lustre. Honestæ cuiusdam viduæ filia nabilis,
vouerat se, nisi ante trigessimam ætatis annum
collocaretur viro, virginem perpetuo futu-
ram. mox petitur a iuvene magnarum opum,
sed a Catholicis religione diuersa. latatur ma-
ter genero diuite inuento: nutat virgo, sed præ-
sumpta spe, vt sua fide emēdet perfidiam spon-
si, inclinatur vt nubat: habitabat in iisdem adi-

bus admirabili pietate adolescens: is nō igno-
 rans votum virginis, & deliberationem præ-
 sentem, magnopere dissuadet nuptias animæ
 periculo futuras: quin potius dicit, eam se du-
 cturum uxorem, quam ut patiatur cum hære-
 tico copulari. nec difficile fuit in sententiam
 adducere virginem adhuc animo fluctuātem.
 Secundum hæc, alias ex alijs moras sapienter
 neſtendo, tamdiu traxit, dum virgini nubendi
 dies præterijt. neque ipsa indoluit. immo gra-
 tes egit adolescenti, per quem non solum talis
 mariti, sed omnis etiam matrimonij vinculo
 nexuque liberata eſſet. post paulo, defuncta ma-
 tre, distractaque re familiari, ex procelloſo se
 eripiens freto collocavit in portu illibatæ vir-
 ginitatis. at iuuenis ſervator virginis ad no-
 ſtram Societatem bonus mercator acceſſit.
 Venio nunc ad opera veteranorum, tanto ma-
 iora, quo firmiter robur. offert se primum eo-
 rum fructus, quos ad pœnitentiam vocarunt.
 Mulieres aliquot, & tres ex Anglia milites,
 cum peccatorum onere hæreſim depoſuerunt.
 in nonnullis, quæ labebatur fides, retenta.
 Puella domo Germana ex hæretica matre Tor-
 naci ſervitutem ſerviebat, apud nos interim
 frequentans myſteria: dein reuocata cum eſ-
 ſet domum, atque inſtare intelligeret fidei nau-
 fragium, opportune ſe periculo ſubducēs, huc
 reuertitur in ſervili conditione Catholicæ re-
 tinens libertatis. Alia item in ſimili discrimi-
 ne

ne a matre profugit. Eximia conuersio iuuenis Galli annorum duum & viginti, super ceteras linguas, Hebraicæ, Græcæ, ac Latinæ scientis. Hic e frequenti lectione Sanctorum patrum perductus ad agnitionem veritatis, Catholicum se fieri velle profitetur. igitur erga instructum sacrorum Antistes supplet cærimonias ab hæreticis olim in baptismo prætermittas: mox nostris tradit spiritualibus exercitationibus imbuendum. primum sacrum audienti mira species obiecta est: e manibus sacerdotis consecratam hostiam extollentis, nescioqua lux in mirantis oculos incurrit: cognouimus id postea, cum interrogat, ecquæ res lucida cum Eucharistia coniungatur, augendæ venerationi. existimabat nempe conspici ab omnibus, quod ipse cernebat. dein Duacum mittitur, piorum liberalitate, sed maxime Tornacensis Episcopi, fructuosam daturus operam sapientiæ magistris. eucat eum pater in Gallias pro imperio, vel terrore iniecto: sed ita respondit magni animi iuuenis, vt cunctas curas leuiore sibi esse ostenderit amore Catholicæ disciplinæ, ei magno olim præsidio futurus, si ad optata optima longiorem vitam produxerit. Quantum porro accedat roboris animo bene instituto ex spiritualibus exercitijs, ex vno atque altero intelliges, quæ statim subiiciemus, vt pauca e multis. Externus quidam sacerdos dum magno studio se

exercet, elusit dæmonem, quem infestum noctu habebat. paucis post diebus, meditationem forte obitam cum de more pertractat, & tamquam relegit animo intentus, audit quasi reuocantem. Heus, quid agis? Hac voce excitus, more humanæ cupidinis fenestram aperit, visurus quis esset. quemdam conspicitur terribili facie, veste sacerdotis ad talos demissa, sic tamen ut interior tunica maculosa appareret. subitus timor per se manū adduxit ad arma fugātia. obiecta crux importunum hostem absterruit, relicta graueolentia sulphuris infandi. Alter e religiosa familia, in simili cura, per noctem dum adhuc extrahit vigiliam (an illud sit somnium quasi vigilanti?) sacerdotem religiosum a dæmonibus vidit crudeliter torqueri: confixus veru torrebatur lentum ad ignem, vim cruciatuum suggerentibus famiferis flammis e pagellis libri breuiarii succensis: putauit hoc ostendi, Dei permissu, emendandæ præpropere cuidam in recitandis precibus celeritati: qua videlicet, tertiatibus verbis, aut sæpe deuoratis, incuriosus modi, dumtaxat imminens in finem, malebat negligenter soluti, quam prætermissi officij reus esse. Ad eandem formam, duo tresue cœnobitæ utiliter exerciti: ea res exercitationibus aditum aperuit in Cœnobium: approbatus videlicet fructus, Cœnobiarchæ olim renitentis expressit assensum. Nec vero de mulieribus tacendum

dum. Quædam a sacrosancta synaxi incidit
 statim in morbum, & moritur ferme repenti-
 no: ita prærepta difficultas extremi certami-
 nis, quam crebris sermonibus reformidabat.
 exuta ad sepulturâ reperitur cum cilicio hor-
 renti, fune ex seta equina ad carnem appres-
 so. mortuæ laus in præsens, viuis in posterum
 incitamentum. etenim varijs callidus hostis
 tenerum sexum oppugnat insidijs. erit operæ,
 vnum referre. Mulier honesto loco, maritum
 sortita vecordem, ac degenerem ad pericula,
 eo perducente graditur ad conuiuium: hic
 cum læta essent omnia, & certaretur poculis,
 intellexit se appeti per viri temulentiam: is
 enim iam victus vinctusque mero vix compos-
 sui erat: eo magis ipsa in cibum & potum par-
 ca, munit se continentia: cum interea, quasi
 in incertum iacerentur voces, quibus pudicæ
 aures verberarentur. vnus præter ceteros, nõ
 vino modo, sed etiam animi praua cupidita-
 te audacior, verbo procaci transijt fines. at
 prudens mulier ac sobria, sic temeritatem ho-
 minis compressit graui modestaq; oratione,
 vt imposuerit pudorem impudenti. tum repe-
 rita vetus illa multorum cantio, istiusmodi fe-
 minas prisce exempli, quasi Iesuitarum æmu-
 latrices insulse iactantium. auxit dæmon pau-
 lo post gloriam ex noua victoria. cum accita
 esset ab alio quodam homine opulento, blan-
 de pellicitur ad stuprum ostentu grandis pecu-

nix: sed eam facile contempsit pudicitia vetus
 soror Christianæ paupertatis. Hæc inter, sagæ
 aliquot a beneficijs auulsæ . ex ijs vna ad Epi-
 scopum accedens, salutis petendæ, usque ad
 ipsius ædes impurum amasium comitem ha-
 buit. ceterum sacram manum & vocem non
 sustinuit. Ex concionum semente, & Cathe-
 chismi (hanc Nouitii spargunt) bona messis,
 instruuntur puellæ circiter octingentæ. e qui-
 bus triginta (atque ex his aliquot hæreticis
 parentibus) se Deo manciparunt . quædam
 cum audisset de Catechista clausum esse cæ-
 lum, quicumque conscientiam sacerdoti non
 aperuissent, inquietos ducebat dies, & noctes
 insomnes . confessa demum quietem inuenit,
 & ad Ecclesiam, genitricem adduxit. Duæ præ-
 terea, quæ cum interessent sacrificijs, conse-
 crationis tempore genua flexuras pernega-
 bant, hoc ut facerent suo malo edoctæ . ipso
 articulo, quasi impellente aliquo, deiectæ ad
 terram aliquamdiu iacuerunt alienatæ a sen-
 sibus. earum una affirmavit sibi flammæ osten-
 sas, quas etiam perpeffa esset. hoc viso exem-
 pta flectendi utriusque poplitis negligentia.
 nec minus æquales etiam inuitat: quod, si qua
 dissimulet, aut detractet. Tu quoque (inquit)
 idem faceres, si habuisses eandem pœnam ma-
 gistræ. Aliæ, quod audierunt, uana colli ca-
 pitisque ornamenta quæ neglexerint, futu-
 ras multo ornatiores in cælo, ita demiserunt
 in ani-

in animum, ut ad inanes comptus nullis nec precibus nec minis adducantur. ita ad pietatem informatur tenera ætas, & sexus. Inuitati a filiola parentes ad Catechesim ita profecerunt, ut breui hæreticam perfidiam abiicerint. Itum ad carcerem: unde qui uirgini uitium obtulerat (quoniam non exprimebatur tormentis ueritas, pari corpore ferendo dolori: an quia peragi accusatio non poterat deficiente iudicio, aut labante: admonentibus licet nostris, ut fallantur homines, non falli summum iudicem omnia uidentem) cum dimissus esset, magis liber, quam absolutus (nocens enim numquam ipse se absoluit) non multo post subita domus eius conflagratione exarsit. patere potuit ex hoc quoque exemplo, pœnas maleficiis aliquando seras, numquam tamen irritas esse.

COLLEGIUM DVACENSE.

DISCIPULI mille ducenti: par numero profectus. Proposita in scena species supremi iudicii, placuit æque ingenium auctoris, & actorum industria, magno ac celebri, ex adiacentibus populis, concursu. spectaculum ad permotionem animorum utile fuit. in eo, dum cælum ruere, ac se raptari mulier existimat, ad subsidium confessionis confugit, quod neglexerat diu. Ex Sodalitio Beatæ Virginis, duo

duo alia processerunt, vnum Monachorum ad eorum professionem probe institutum: alterum sub appellatione Sanctorum omnium, e sodalibus, priore anno, sex, aliqui etiam posteriori, in nostrum ordinem: vtroque, complures in alias religiones adscripti. Nonnulli de tota vita confessi. Hæresi nuntium remissere non pauci. Subuentum capitali pœna mutandis: inter quos erant fratres germani duos, ætate integra: quorum alter inconfessus constituerat mori. Mulier venefica, abiurato dæmone, cui se turpiter addixerat, toto pectore Christum complexa quem assidue inlambat, spem fecit se tēporario supplicio euasisse cruciatus æternos. Narrabo nunc quiddam mirum, quod nostris accidit anno priore. Conuenerat olim inter duos Tyrones, vt vter prior discederet ex hac vita, alteri se spectandum offerret, hac lege, vt voci parceret, timori minuendo. posito tyrocinio, alter Louanium, mox Cortracum missus, causa valetudinis: in hoc Collegio alter agebat Philosophiæ intentus: ad hunc litteras dedit Cortracensis, veluti ex præfagitione discessus: respondendum prope diem sibi esse magno teatro argumentationibus dæmonum aduersus omnem vitam, supremo iudice disceptante. nec diu post, cum hic qui acceperat litteras quiesceret nocte concubia, audiuit quasi strepitum pedum alicuius aduentantis: mox & lucem aspexit claro fulgore

gore micantē: sed ictus visu subito (quo etiam terrentur viri fortes) caput & faciem occulta-
bat, latere se existimans, an potius oculi auge-
bant metum. post paulo, splendor omnis, ac
strepitus discessit. tum ausus caput proferre:
& interroganti oculos suos, ac se vigilare in-
telligenti, subiit memoria veteris pactionis.
narrans mane prodigium nocturnum eiusdem
cubiculi socio, qui nihil viderat, audieratue,
adiecit, Breui audiemus aliquem mihi carum
excessisse. paucis post diebus allatus nuntius
de illius morte, veritatem visus affirmavit.

AVDOMARENSE COLLEGIVM.

MATRONA nobilis ad Catholicos an-
te extremum diem hac ratione conuer-
sa est. erat ei filia non ita pridem sacris resti-
tuta: hæc matrem orat, accersat, audiatque
consilia nostrorum: & tandem pervincit: quid
enim nocebit audisse? tres horæ sunt in disce-
ptatione positæ, prævalente muliebri perti-
nacia: tum noster: Si habere (inquit) volueris
meliorem mentem, pro anima tua meam vi-
cariam do, deuoueoque iudici Deo: quod si
in ista amentia decesseris, denuntio tibi vltri-
ces perfidiæ sempiternas flammæ. Hæc ful-
minās discessit. mansit illa tristis, atque atto-
nita, illud identidem reuoluens, quod audie-
rat extremum, cumque sui cruciatibus mor-
bi

bi comparans sempiternas illas flammæ. atque hoc initium animæ sanitatis. vix diluxerat, cum idem accitus immutatam repperit, confessamque absoluit: ea mox instructa uatico fidenti animo carpit iter supremum. Altera etiam ex Anabaptistarum sordibus non sine miraculo extracta. Non desuere qui subita desperationis remedium, aut diabolice fraudis diuturnæ, in confessione inuenerunt. In vinculis vnus conuersus ad rectam fidem, quam nec deseruit in morte. Priore anno perductum ad culmen est ædificium, quod extruitur instituendæ inuentuti. Sacerdos vnus decessit diutina tabe consumptus.

COLLEGIUM ANTVERPIENSE

SIUE paupertas Collegij cognita, siue utilitas in urbem, auxit erga nos liberalitatem publicam, & aliquorum priuatam. Senatus populusque Antuerpiensis, exhaustus licet belli sumptibus tam diuturni, annuos reditus persoluit, cum appendice mille florenorum, priore anno: posteriore enim maior accessio facta est. At Monialium familia, ex lacte aliquot bouum (quas ex omnibus armentis reliquas fecerat furor hostilis subsidio illarum) hebdomadarium quasi gustum mittebat: interea cum propius accessissent hostes, cunctaque depopularentur, has quoque abegerunt
cum

eum magno numero pecoris. accurrunt vir-
 gines ad Collegium, factumque indicant que-
 ribunda voce: seu solatium poscebant: putal-
 se se nostris precibus tutas fore: nunc nihil
 spei relictum: nisi forte præda recipiatur. re-
 spexit Deus earum necessitatem ac fidem,
 octiduo enim post, eo ipse die, quo nostros mu-
 nerabantur, omnes ipsarum boues, & (quod
 magis mirum) solæ, summo mane ante urbem
 se sistunt, crebro mugitu hostium custodiam
 eluisse testantes. id ita acceperunt piæ virgi-
 nes, ac si nostrum prandium noluisset Deus
 solito missu fraudari. sequitur aliud peræque
 mirabile. Nobilis mercator nostri studiosus
 ampla cum familia in Italiam properabat, uix
 egressus erat ex vrbe, cum in hostium pote-
 statem venit: tristem præsentibus, & duriora
 expectantem solatur filia nostris laboribus
 persancte instituta: affirmat Dei parentis ope
 non longe abfore auxilium diuinum. nec fru-
 stra. cum enim eo ipso itinere reuertitur in
 urbem Præfectus arcis, impetu in grassatores
 facto, eos fundit fugatque, cinesque lacriman-
 tes iam vinculis solutos & metu in patriam re-
 ducit. Renuntiarunt hæreticorum ineptijs v-
 troque anno fere quinquageni. Puellæ vnus
 conuersio cum primis admiranda. Facta olim
 erat potestas ab Alexandro Farnesio expu-
 gnatore Belgicæ, deuicta Antuerpia, vt intra
 quadriennium liceret cuicumque esse in vr-
 be:

be: eo elapso, Catholicis tantum. cum exire
 dies præfixa, puella Caluini tenax, cum suis
 omnibus optauit exilium: iam in nauem con-
 scenderant: cum res tulit, vt remitteretur in-
 sa in urbem, explicando negotio, cuius subitò
 venerat in mentem. postero die cum pararet
 reditum, manere cogitur uì repentinè edicti
 cuiuscumque parentes non essent egredi vrbe
 prohibentis. inops consilij ad propinquam
 quendam suam diuertitur pietate notissi-
 mam: eius sermonibus simul accessit hortat-
 us nostrorum, coacta commoratio (Dei be-
 neficio) mutata in melius in bonum vertit.
 Sed inter eos, qui priorem vitam cum hæresi
 mutarunt, quidam fuit non obscuro loco, ani-
 mo ita prauo ac peruerso, vt religiones om-
 nes irrisui haberet, Fidem vllam non putanti,
 quam Catholicam spernenti similior: eume-
 bat verba sic impia ore spurcideo, vt horro-
 rificum esset: fugientibus omnibus ipsius congressum,
 ne aures polluerentur, nostri non deferendum
 rati (si quem faceret aliud in alio peccandi
 finem) in eius cõsuetudinem se insinuant: tum
 monendo, obuirogando, miserando, docendo.
 per semestre spatium sic assidui fuere, vt tun-
 dendo atque odio fessis, siue eorum beneuolen-
 tiã æmulatus, & admiratus victricẽ omnium
 patiẽtiam, dederit manus, & noua illustratus
 luce rectum vitæ iter aspexerit. Pij meditationi-
 bus vtroque anno multi diligẽter exerciti.

Ergo

Ergo ex his aliquot horridum vitæ Capuccinorum genus, atque in his oris nouum amplexi: et religiosa quædam familia formata ad veterem cultum. Inter virum & vxorem discordiæ finem imposuit copulatrix fidei & animorum Eucharistia sancte percepta. Ceterum nõ est silentio prætereunda insignis liberalitas illustris viri Ferdinandi Ximenij. Milerus Archiepiscopus Tuamensis graui morbo laborabat: eum cum inuiserent nostri, nihil esse domi reperiunt valentibus necessarium, ne dum opportunum ægrotis: eorum suasu ab amicis submittantur multa indigenti: sed grauescente valetudine Ximenium orant, vt domi accipiat: quod fecit libenter, ac liberaliter adeo, vt lectulum illi suum concesserit, & cubiculum, neque quidquam deesse pateretur. vicit malignitas morbi, sed hospitis benignitas vsque ad sepulturam magnifica apparuit. grande exemplum pietatis, et ad famam ituræ.

COLLEGIVM TRAIECTENSE.

EX IMPVBERVM numero qui instituuntur ad rudimenta fidei, amplius quadraginta, detecta parentum perfidia, salutaribus aquis tincti. e quadraginta, prauæ ambiguzæ religionis, necessitate mutandi animum aut solum imposta, viginti in hanc partem,

tem, totidem transferunt in alteram: dices
 sic inter eos constituisse, vt paria componen-
 tur. Postero anno sex septem auxerunt nume-
 rum recte sentientium. flagitia multa impedi-
 ta, aut correcta. Mulier domi forisque æque
 intoleranda, ex vno nostro congressu sic mu-
 tata est, vt maritus non satis admirans, pro-
 bra quibus nos subinde lacerabat, in præco-
 nium verterit. Virgo olim Deo sacra multos
 annos cum hæretico, quasi virum haberet, tur-
 piter versata, Monachus item legitimam æ-
 tate ætatem initiatus sacris, mox ex cucullo re-
 sticanum Curionem agens, rediere ad habi-
 tum, ac vitam priorem. Miles graui confu-
 ctus valetudine, varioque spectrorum visu an-
 xius, vtrique se malo eripuit abiecta sarcina
 peccatorum. idem desperanti feminæ, & ter
 in vincla caput inferenti conatu irritato, reme-
 dium fuit. reddere partum altera, quo labo-
 rabat, non poterat proximæ infensa: nisi no-
 stris admonentibus accerseret eam domum
 excluso odio, atque osculo iram finiret. sed
 & monstruosum alia ediderat, nec viuere ido-
 neum, nec valentem mori: ei alendo matris
 vbera non sufficiebant: vouet peregrinatio-
 nes, muliebri leuitate, quas nec tempora nec
 res familiaris ferrent: cum adesset deinde fa-
 cultas Pontificiæ indulgentiæ, per confesio-
 nem criminum, votorumque commutatio-
 nem leuata culpis, dein recreata Christi cor-
 pore

pore, liberata est & ea veluti pœna, in formi
 fetu decedente: profuere miseræ tria sacra,
 quæ sacerdos noster facturum sponderat.
 Viro etiam non ignobili, qui spiritu omni ad
 os concurrente obstructas fauces habebat,
 confectio sacri sola utilis fuit, sic vt soluto
 simul cœtu linguaque, finis audiendi princi-
 pium fuerit loquendi. De verberatione sôda-
 lium Marianorum, ceteraque eorum pietate,
 mitto, quia sollempnia, & sæpius scripta. Beati
 Chrysostomi exilium exhibitum in foro publi-
 co (sumptus faciente magistratu) summa fre-
 quentia. Non silenda noua Mitsio Venlonen-
 sis. concursus ad Catechismum & concionem
 ingens. instaurata in templis multa ab icono-
 machis dieiecta. Ecclesiæ sacramenta expul-
 sa olim, reducta. exusti hæreticorum libri. non
 pauci ex Hollandia ad confessionem vene-
 runt. Hæc & talia ad Dei gloriam & multo-
 rum utilitatem gesta. ceterum priore anno sa-
 cerdos vnus decessit.

LEODIENSE COLLEGIVM.

OCCVPAVIT animum species mira-
 culi. Iacebat in Xenodochio æger pe-
 dibus, ita lue grassante, vt alter abscindendus
 esset: idque iam parabatur. accedit hominem
 vnus e nostris, qui erat ei a confessione men-
 strua: in vario sermone, narrat mulierem ope

Ec sancti-

sanctissimæ Matris, quam coli in Hannonia diximus supra Duacensi Collegio (Seruensem appellant) ambulandi usum recepisse. quod afferebatur ad solatium pro consilio accepit ægrotus: magnaque spe ac fiducia plenus, iter quattuor quinque dierum (multis licet dissuadentibus, & irrisu prosequentibus) carpit: ac furculis incumbens ægratrahens corpus nisu allerno, ad sospitarem Virginem sese agit: sensit non irritas preces, cum sacra in æde relicto argumento diuini beneficii suis pedibus Leodium reuertit: eisque nunc sic vtitur fidis ac firmis, ac si numquam laborasset. Etsi non tacendum est nostrorum alloquium vni qui acribus in febris agitabatur intemperijs, vt nullam caperet quietem, itemque alijs, in acerba perturbatione animi fuisse loco medicinæ. Mulier ex igne extracta (quo se coniecerat ex dolore corporis in furorem versa) horrendis, ad dies aliquot, clamabat vocibus, actum de se esse, et sententiam: delenimento tamen orationis, ad se redijt, antequam exiret e vita. Ceterum sacramento poenitentia soluta veneficia matrimonium illigantia. Nec minor stetit opera in mulieribus aliquot vulgati corporis ad bonam mentem adducendis. Quorundam animi nobilium, qui mutuis odijs exarserant, sedati. Prava sentientes nonnulli ad rectam fidem traducti.

Multo-

Multorum confessio, quæ diu intermiserat, reuocata. Celebratum nostrum templum magno concursu, pompa item nobili, efferendo corpori illustrissimi comitis Hoostratani, qui in hac vrbe obiit diem, anno superiore. Sed & serenissimus Lotaringiæ Dux cum ad Herneſtum venisset Leodij Principem, nos quoque (quæ eius est in vniuersam societatem humanitas) cum serenissimo Electore inuisere voluit: et tum intra domesticos parietes, tum etiam in Gymnasio exceptus est eleganti copia carminum, in recenti plausu. Scholarum ædificia, quæ verustate prolabebantur, posteriore anno refecta.

BRVGENSE ET IPRENSE

Collegia.

BRVGIS, ab hæresi, a turpitudine scelerum, ab infania desperationis, ab odijs mutuis, aliquot abducti. occursum improbitati, ne cresceret: ne rueret, probitati succursum. Habitæ conciones ad aliquot religiosarum virginum familias effecere, vt abrogata possessione priuatarum rerum in commune omnia conferrentur. vtile inuentum minuendis curis singularum communibus vtilitatibus augendis. Sed e concionibus etiam publicis magni fructus: tanta concionanti fides & auctoritas, vt animi ipsius oratione regerentur. agris oculis hoc aspexere aliqui, & pectoris virus ore effuderunt: suo damno: primum

Ec 2 scilicet

scilicet palinodia, mox indicto filētio penam
 luere iussi. explosa vetus saltatio illecebra
 peccandi: eo nomine grates nobis a Senatu
 actæ: nisi hoc idem est, de quo anno abhinc
 tertio. Ceterum exigui numero in scholis
 discipuli virtute pollent. Partheniorum car
 tatem proxime indicavit eorum ope curaque
 ad sustentandam inopiam pecunia collecta: il
 lis conferendæ princeps & exemplum Episcopus
 Brugensis fuit. celsit e uita vnus e sodali
 bus miræ pietatis: is cum beatissimam ora
 set Virginem, mors ipsius incideret in diem
 aliquem eius honori dicatum, non frustra ha
 buit preces: creptus enim est e rebus huma
 nis quadragesimo die a natali Domini, cum
 purissima Dei mater filium adduxit in tem
 plum ex more patri sistendum: Domine fili
 David miserere mei, Sancta Maria ora pro
 me, vltimæ viuentis voces fuere. corpus cum
 cum lacrimis omnium elatum est amplo fune
 re, quod laudatio illustravit. Alter ex eodem
 cœtu in aulam destinatus vt e regia esset co
 horte magno ambitu parentum, cum solutio
 rem illam uitam non ferret, neque extorque
 ret a matre reditum, sic se continuit intra le
 ges, quas didicerat, pudoris, & continentia,
 vt suetam sacrosanctorum vsurpationem my
 steriorum numquam intermitteret: deli
 ctum fortasse alienum, magis uitans vt scopu
 lum, quam inspiciens vt exemplum: donec il
 lum

lum Deus non tantum ex aulæ, sed e corporis-
etiam molestia liberavit: ne piam animam fu-
catus color deciperet, aut cōstringerent inex-
tricabiles nexus insidiantis sæculi vanitatum.

AT IPRIS ita virgini cuidam infixus
amor pudicitix, vt nec multorum ambiciosi-
precibus deposcentium vxorem, nec medici
consilio prænantiantis alioqui celeritatem
mortis, ad nuptias potuerit impelli. Altera,
aduersus adolescentem furioso quodam amo-
re certum (vt dictitabat) exitij, nisi ea potire-
tur, immota. Fuere & alia eiusmodi exem-
pla. Ab hæresi qui profugerant imbuti aliquot
catechesi Christiana. In Xenodochijs dum
consulitur multorum animis, corpora non ne-
glecta. In vinculis nonnulli a dolore in furo-
rem versi, mitigati. Cuidam, qui impatiens
iniuriæ, tribus vulneribus se affecerat, nostro-
rum auxilio, & corporis & animi salus restitu-
ta: eius rei voluit nostro in templo extare mo-
numentum. Ipsum autem templum est, anno
posteriore, die sacro beati Thomæ Apostoli
sollemni carimonia consecratum. Vi con-
fessionum diabolicæ complures superstition-
es depulsæ. Ceterum, priore anno, centum
vicinis villis hostili igne conflagentibus, ea
qua nostri utebantur, represso milite, qui in-
censam facem intentabat, incolumis seruata
est: quæ & posteriore nobis empta ex vendi-
tione domus, cuius in vrbe rarus vsus.

COLLEGIVM CORTRACENSE

GRAVIS seditionis initium inter Hispanos Belgasque milites excitatum erat, non nisi multorum sanguine restinguendum. Stabant utrimque armatae cohortes ad pugnae occasionem intentae: nec humanis videbantur remedijs placari posse: igitur itum est ad diuina: prolatum est sacro templo venerandum Christi corpus, suspensa oppidanorum expectatione in rei euentum. nec mora, prouolutis omnibus in genua, tacitus ipse Dei conspectus exarmanit manus, & iratorum animos coercuit. His quoque, ut alijs annis, vis consecratae cerae in liberandis puerperio mulieribus, virisque vario itinerum periculo, apparuit. ex verbi diuini semine magna seges collecta. stationes vrbis obit sacerdos hoc minere occupatus: eius industria curatum est, ut celebrioribus stationum locis sint expositi communem ad usum pij libri aliquot & elegantes, de Sanctorum vitis, vulgari sermone rettulit is, cum exemplum narraret ad augendam venerationem diuini cultus, hoc se a viro quodam prudenti & graui, multis coram, prouocante similitudine, audisse. repetam breuiter, etiamsi nihil pertinet ad annales nostros, ut conseruetur memoria rei mirabilis, non inutilis futura. Adolescens est (inquit) vestiarius, non
nulla

nulla mihi cognatione coniunctus: hic festis o-
 lim diebus, vbi dederat operā rei diuinæ, reli-
 quū omne tēpus cōferebat in quæstum, & arti-
 ficium suum: lucellum inde quod furaretur,
 omne seponebat in arculam, vt ipse quidem
 destinabat animo, ad nuptialem ornatum: i-
 gnarus operam perdi: nam eam vbi reclusit
 præsentibus aliquot & magnum quid expe-
 ctantibus, ne teruncium quidem repperit, sed
 muscas binas, vt corporis mole, sic colore hor-
 rentes. quod risum primo a spectatoribus, nō
 caruit irrisu. Sed hoc fortasse ridiculum: se-
 quuntur quædam de tribus, qui inter nostros
 adscripti inconstantia vitio laborarunt, & que
 miseranda. Ergo vnus, cum vt dimittere-
 tur tandem obrinisset, iamque ad aliquem
 promotus doctrinæ gradum esset. sacris initi-
 andus, eo amentia deuenit, vt a suis fuerit
 constringendus. acceptus alter propter do-
 mesticam ministeria, cum litterarum studium
 ambitiose expetens depulsus esset, moxque
 animi anxius & vagus, subeunte pœnitentia
 Cartusiam affectaret vicinam oppido, epile-
 psi correptus est, ad suosque reportatus. Ter-
 tius denique impetratum aditum sine causa
 (quod est abnuenti proximum) differebat, de-
 in abnuebat præcise: hic quoque incidit in
 morbum: nec deseritur tamen a nostris: visus
 agnoscere beneficium, ac resipiscere: vbi re-
 situta corpori valetudo, non redijt animo sa-

nitas: proinde nostrum colloquium auersatur:
 non defuit vltio: captus a prædonibus grandi-
 que pecunia ægre redemptus est. Hæc priore
 anno. Altero enim tres horum numerum ex-
 pleuere: litterarum studiosus vnus, adiutores
 domestici operis duo. Domus aucta accessu
 vicinarum ædium ex liberalitate in nos pro-
 pensissimi magistratus. facta etiam amplior
 templi supellex. maior quotidie discipulo-
 rum numerus. Conuictorum domicilium, cu-
 ius regimen penes virum pium & amantem
 nostri, efflorescit nobilitate adolescentium: in
 illud nos conferimus, quod possumus operæ,
 ex nostro instituto: inueximus nuper Sodaliti-
 um a vocabulo omnium Sanctorum. Sena-
 tus erga nos beneficentia perspecta dono flo-
 renum bis mille. nec minor beneuolentia sacri
 ordinis: ea constitit, cum sacerdotem oblo-
 quentem Societati publice castigatum verbis
 ad Patrem Rectorem remisit, vt sibi ignosci
 postularet. Pius Curio & doctus, cuius ma-
 gnum in oppido pondus auctoritatis, suum er-
 ga nos ostendit affectum frequenti populo,
 cum pro suggestu Societatem laudibus attol-
 lit. At nos, super cetera, ijs qui attrinebantur
 in carcere, aut agebantur ad pœnam, non de-
 fuimus: in his Angli tres imbuti rudimentis
 rectæ fidei, grauitatem supplicij magno ani-
 mo pertulerunt. Puer septuennis nostris ad-
 dictus incredibili indole Christianarum vir-
 tutum,

tutum, cum moritur, orauit parentes, quæ fuerant ipsius vestes, pauperibus tribuerentur: vt hac in re, quantum quidem licebat, Martini cognominis sui imitaretur exemplum plenum pietatis.

VALENCENENSE COLLEGIVM.

ITA ENIM in posterum vocabitur, quæ antea fuerat Sedes. Mense Octobri, anno posteriore, duplicato numero nostrorum, qui antea fuerant octo, magna laetitia ciuium & gratulatione, sunt iacta fundamenta: non loco solum, sed & vectigali annuo attributo. quin & pro suppellectili spatijque laxandis, ex altera parte fluminis (flumen enim domum alluit) a magistrata duodecim florenorum millia addita: nec alia condicio addita, nisi vt pro nostri professione muneris, quinque clasibus iuuentutem bonis litteris moribusque imbuamus: ij iam centum amplius & quinquaginta: non paruus numerus, siue spectes initia, siue hæresim diu adultam, siue non procul Academiam Duacensem. initia celebrata sollempni sacro, cui operatus Hannoniensis Abbas: dein eleganti oratione a studiorum Præfecto: tum læto prandio, cum condimento musarum, summa approbatione ciuitatis. ita quo in oppido, felicis olim memoriæ, Pater Euerardus Mercurianus, vel tuguriolum Societati optabat,

etfi

etſi fuiſſet emendicato cibo vita toleranda, nō ignarus hæreſeos impune volitantis: eo in oppido Collegium habebit hæc Prouincia, ſi aliud vllum, amplum, ac noſtris vſibus opportunum. Nec tamen antea otioſi fueramus. prior anno, ſereniſſimo Duce Farnefio profiſcente in Gallias, actum cum Clero magiſtratuque, de octoginta horarum ſupplicatione ſuſcipienda: tributum oppidum in claſſes duodecim, binæque horæ aſſignatæ ſingulis claſſibus ad orandum. hoc ipſum non ſpe modo, ſed re etiam vtile fuit. multi ad ſaniorē mentem reducti. Eodem tempore in ruſticanis opera poſita permagno fructu, tam multis concurrentibus ad ſacram confeſſionem, vt fere opprimerent audientem. Poſtero anno, cum ab expeditione Gallicana huc ſe rettuliſſet Germanorum cohors ægre affecta, ei reſouenda dederunt ſe noſtri, non paruo labore, nec irritō. Omnes pane milites de tota vita confeſſi: ſeptem, cum Eccleſia reconciliati: vnus ex ijs prouecta ætate ignorare videbatur, an Deus eſſet: ita diuina omnia contempſerat: nunc vero, non ſolum Catholicus, ſed etiam pius. ita firmior plerumque fides, quam penitentia reponit.

GANDAVENSIS, MONTENSIS
& Insulensis Sedes.

GANDAVI fructum operæ arguit numerus pœnitentium. Complures ad Catholicam religionem conuersi: inter hos, Monialis varijs erroribus implicata, duoque e grassatoribus, antequam capite luerent pœnam: artes magicæ eiectæ: e dæmonum imperio multi extracti: insignis conuersio muliercularum duarum, quæ eripuerunt se ab malignis spiritibus, quibus utebantur: quo longior consuetudo, difficilior pugna. Aliarum animis consultum, quæ corpora vulgauerant. Adductus vnus, vt germano cum fratre pacem faceret, a quo tertium iam annum implacabiliter dissidebat. Hinc magnum in nos studium Senatus. Priore anno numerarat vltra mille florenos Collegio instituendo: iamque hoc agebat, per amplo domicilio empto in media vrbe: sed posteriore, cum intercessisset luctuosa vicinæ oræ vastatio, magno bonorum dolore distulit tam pios conatus.

HANNONIAE etiam Montibus ad meliorem spem magna inclinatio in animis incolarum. De consilio nostrorum, non pauca, nec leuia, tum priuatim, tum publice in melius mutata. ad ægros passim vocantur: nec quicquam æque mirum, quam mercedem contemni

mni: hoc cum miraretur chirurgus, parem o-
 peram nobis gratis præbuit, ac deinceps eo-
 dem animo præbiturum, cum vocabitur, vltro
 spondit. Ceterum accessit nobis, liberali
 quorundam pietate, vicinus hortus, cum adi-
 cula contigua, valde opportunus. aucta supel-
 lex sacra. excursus vtiliter in suburbanas vil-
 las, pagosque. magna inter pueros æmulatio
 Cathedismi. inter Curionem et curiales per-
 grauis contentio sedata. de vita periclitaba-
 tur quidam male in Parochum animatus: ad
 hunc missus sacerdos e nostris, ipsius fratris fi-
 lius, cum in commonendo verba iacit in ven-
 tum, ab eo qui miserat renocatur: igitur discel-
 surus patrum orat supplex, vt abeunti bene
 precetur: hæc moderatio animi, & tempesta
 dimissio, ita flexit obstinatum senem, vt dice-
 ret statim se cum Parocho redire velle in gra-
 tiam: quod etiam fecit, eodem e nostris, qui
 eto incitabat, rem ad exitum perducente.

. AT NOVAE Insularum Sedi prospera
 initia. semen Dei iactum vbertatem ostendit.
 alia oppidi facies, alij incolarum mores videntur.
 Christiana doctrina rudioribus traditur am-
 plius mille ducentis: maior quotidie fit acces-
 sio ad pietatem. Oppidanorum erga nos amor
 fauorque non contemnendus. Parochus san-
 cti Stephani (Pastorem vocant) impetravit a
 Patre Prouinciali vnum, quem ad tempus ad-
 iutorem haberet officij sui. alios vel hinc spe-
 ctes.

Es, quod cum audissent reuocari nostros, sponte pecuniam obtulerunt eorum sustentationi, ne fortasse inopia discedere cogerentur. Ceterum data opera Xenodochijs, ægrotisque: ad vinctos singulis hebdomadis habitatio concio extorsit peccata nonnullorum. mulier ab hæresi discescit. ciuis ex concione eam vim admoueri animo sensit, vt quem trecentum florenorum debitorem compegerat in vincula, quod non esset soluendo, exempti iusserit, hoc dicto. Christus Iesus erga me fuit ita benignus, et meum ego fratrem nexum habebō? Magistratus nostram industriam agnoscit, verbisque extollit: quin & ineunte anno posteriore per legatos viros magnæ auctoritatis, ciuitatem nobis omnem, in primisque iuuentutem commendauit, & pensionem obtulit instituen- do Collegio, quod vehementer fieri exoptat. nouit nempe Catholicam religionem & Christianam pietatem nostri muneris esse: neque alia re vlla salutem ciuitatum omnium contineri.

SEDES BRUXELLENSIS.

BIPERTITVM negotium vtroque anno fuit, eorum qui in hac Sede versantur, domi, militiaeque: siue etiam foris in excursu. De illo prius. Nouem enim in vrbe occupatam operam habent: ex ijs sacerdotes septem.

Magna

Magna vis ad sacramenta confluentium diebus festis: inter quos multi insignes fama, & nobiles: omnes fere recoluerunt confitendo delicta totius viræ. quin & Dux serenissimus, ne retardet studia confitentium si sacerdotem seu ocet sibi, venit ipse in ædem idem facturus cum alijs, quos accendit exemplo. adiuti etiam qui (quod latrociniis infestas habuerunt vias) capite erant puniendi: omnes, hæretici licet, supremo tempore Catholicas agitauerunt curas, supplicia corporum conuertentes ad salutem animorum. inter eos vnus Ducem Saxonum propinqua cognatione contingebat. Hæc ut commodius fiant, exclusum ex cetero carcere, quod satis esset modico sacello, & ibi posita ara. Doctrinæ Christianæ tradendæ provincia a religiosis alijs ordinibus aut Ecclesiasticis uiris corruata in nostros, ex Senatus cōsulto. Quidam addicti nobis inuigilant etiam aliorum utilitati, ex illis matrona meretrices aliquot a turpi quæstu reuocauit. quod & nos ipsi fecimus cum alijs. una ex his tertium decimum ætatis annum ad uigesimum usque septimum duxerat infami luxu: iam, longam culpam tam uera emendat pœnitentia, ut non nisi continua tristitia, & vdo vultu agat, quicquid conuersarum contubernium impediatur nescia tolerandi. At mulieri cuidam tantus amor pudoris, vt ab importuno impuroque milite prius sibi aliquot præcidi digitos, & luxari

2030M

xari

xari brachium, quam eum sibi eripi patere-
 tur. eluxit hic quoque (vt sæpe alibi) patrocini-
 um Magnæ Matris, quam omnes aduocatâ
 habemus. Quæ narrari possunt, hic duo ponen-
 tur. Vir quidam claris maioribus, & egregius
 ipse, cum attenuatis admodum viribus ita af-
 flicta esset valetudine, vt medici desperarent,
 vt votum fecit, de nostrorum consilio, inuisu-
 rum non procul Deiparæ templum miraculis
 illustre, melius habuit. Virgo quædam, expo-
 scente negotio, concedit in suburbanum: cum
 ibi pernoctat, repentino impetu grassatorum
 manus intrat, rapit, polluitque quodcumque
 reperit: ipsa in superius tabulatum ascendit,
 virginitatis custodem tacitis votis ac preci-
 bus appellans: mox inuento culmorum mani-
 pulo in rectum aggerato cumulum, vt præbe-
 ret latibulum, præ tendit illum sibi in quodam
 angulo, vbi corpus abscondit: et vere latuit:
 oculos enim quamuis curiosos omnia scrutân-
 tium fefellit. Hæc pauca de vrbans rebus. Ve-
 nio ad castra. Missi eo sacerdotes undecim
 cum tribus fratribus. Vis aliqua de successu?
 Habet hoc a natura vel subitus boni viri oc-
 cursus, mutas facit improborum linguas, &
 compositas manus, ut peccare pudeat, eo præ-
 sente, quos peccata delectant. Id perspectum,
 adeo in nostris, quos ita verebatur miles, ut
 eorum interuentu nihil sibi permetteret, quod
 putaret emendandum. Hinc compressi tumultus

tus

tus orientes interdum ex penuria rerum, concubinae exactae, uel in matrimonium ductae, pro uocationes ad singulare certamen diremptae, licentia coercita. Eucharistiae Sodalitas, de qua proxime scripsimus, dantibus nomina uirum nobilibus qui ducebant ordines, aucta, confessiones generales plurimae exceptae. haeresis multis excussa. in uno Hibernorum, & Anglorum ordine, amplius octoginta, uno anno, abiurarunt. Magnus labor in expeditione Gallica, numquam fere, neque interdiu, neque noctu intermissus: nec sine diuino numine, eo itinere, cum hinc timeretur pestis, illinc hostis, incolumes nostri omnes fuere. in reditu tentati aliquot morbo, & recreati. toto hoc in procinctu, atque etiam in praelio, mira utilitas operis: siue praetenta Cruce incitandis animis, siue ex occasione pluribus audiendis: sed maxime ad Matronam, Laniaco, ad Sequanam, Metiosedo urbibus expugnatis: qua tempestate matronarum pudori uirginumque, ne uiolarentur, egregie consultum, fuit interea miles, qui cum praedae primitias Dominae Angelorum uouisset, irruptione facta in hostes, petitus ferrea glande, adusta dumtaxat veste, cetera impenetrabilis fuit. sed & eiusdem Dei matris imago, in templo quod quatiebatur undique vi tormetorum, medias inter ruinas stetit, non loco, sed numine defensa. auxit hoc Virgini uenerationem, & grates Deo filio auctae: per

ita: per quem effectum, vt ad interneccionem
 casis mille hostibus strenuis bello, septem tan-
 tum e nostris desiderarentur. Nec defuere ad
 continendos milites in officio diuinæ nonnul-
 la vltionis exempla. Auelli vnus non poterat
 a pellice, cui multos annos insueuerat: atque
 id gnarum omnibus: cum interea, vt fit in bel-
 lo, pila ærea, haud dubie fortuito ictu, explo-
 sa ab hostibus, mulierem interficit, ipsumque
 percussum in inguine adigit ad mortem. nec
 mora, accurrenti sacerdoti se reum procla-
 mans peccata aperit tanto cum sensu, vt vix
 se contineret, quin palam enuntiaret vitato
 omni secreto. Vnius pœna metus fuit multo-
 rum. Ex ijs qui sunt in castris, Groningam
 (de qua dudum aliquid scripsimus) submissi
 duo, alter eorum Gallus, in magnam rem Gal-
 licani exercitus. Priorem Quadragesimam
 Steenuici egit: oppidum est Frisix Hispania-
 rum regi subiectum. Hic inter milites institu-
 tum Sodalitium Dominici corporis: nota eo-
 rum pietas in saucios, & ægrescentes. Mirum
 hoc, cum diuturna obsidione premerentur no-
 stri in arce quadã, multis circumcirca ex sclo-
 porum nimbo cadentibus, vnus tantum sode-
 lium (sua culpa, incuriosus nempe discrimi-
 nis) occisus. vulneratus alter post paulo con-
 ualuit. Dimissæ concubinæ, vel mutarunt in
 coniugii iura: vt in sex Gallorum cohortibus,
 duæ modo superessent: grauida vna, donec pa-

riat: altera penes ducem vnius cohortis; ita nostris infensum, vt addito quodam, qui se sacerdotem esse mentiebatur, multa in Societatem probra effunderet magna cōtumelia verborum: non diu, neque impune: ille enim, dyfuriacus misere obiit: hic, ne raperetur in caerem, sibi consuluit fuga. igitur lupæ eiecta & lupanar subuersum non castris procul: faciente nostro (militibus coram ad eius vocem stupore defixis) incensurum potius, quam tolleraturum, minitante. Miles vanis quibusdam implexisque notis in pergamena iactabat se aduersus vim quamlibet telorum inuiolabile fore: admonuit eum noster inanis superstitionis: sed nihilipenditur: postridie mane frons glande percussa spem elusit: extinctus ipse ceteris, nullam ut haberent fidem eiusmodi nugis, exemplo fuit. agri adiuti. mortui ut sepelirentur Catholico magis ritu recitandis precibus, quam militari pompa inflammantis sclopis, consuetudo restituta. idem fere in baptisimi carimonia effectum. Quadragesimam alteram Dauentriæ & Zutpheno impendit. & (ut absoluam breui) eadem fere quæ Steenuici facta. diuino autem prouisu contigisse videtur, ut uix Groningam redierit sacerdos, cum ambo illa oppida, de quibus modo diximus, sunt ab hostibus capta. obsessa postmodum & Groninga ipsa: quo tempore, obibat ipse milites intentos prælio, bonos segnesue laudibus

aut cohortatione accendens: & quamquam ignarus linguæ Belgicæ, non defuit Belgis: cum uir quidam, nō de infima plebe, eius consilium in rebus dubiis non inutile esse experiretur. ex eadem gente alterum nobilem magis quā piū inuit remedio exercitationum nostrarum. Grata opera & Belgis, sed (cum Gallice cōcionantem non intelligerent) quodammodo inuidiosa: itaque peritum alterum expetuerunt. rem urgebat Vicarius magna vir existimatione, & erga nos amore singulari. iamque Societati erat assignata domus: hanc sanctimonialis quædam asserebat sibi, cunctis reclamātibus: nec se inde discessuram, nisi mortuam: vaticinium fuit: florente quamquam ætate, eodem mense occumbit: idem sorori accidit eiusdem mentis. cogitabatur interea de aliquo censu: adiecti oculi erant in sacerdotium, quod cum quidam impedire molitur, acuta feбри extinctus est. Tandem omnem licet mouentibus lapidem qui contra nitentantur, auctoritate Nuntij Apostolici viri illustrissimi, res nobis adiudicata est. Igitur ineunte Iulio anni posterioris, etsi vndique volitaret hostilis victor exercitus (obsidione quamquam soluta) sacerdos, qui petebatur Groningā venit, magna gratulatione Vicarij, qui & Dominica proxima, vt concionandi munus in æde principe susciperet, ei auctor fuit. Non videbatur ea res periculo carere: quip-

Ff 2 peper-

pe persuasum erat nonnullis, Societatem nostram nouam quamdam sectam hæreticorum esse: nec deerat, qui iureiurando affirmarat, se fuisse, quem primum vidisset, violentas manus allaturum. verum, vbi summo studio assensus Senatus auditus est, suspicio in beneuolentiam vertit. ergo ad conciones frequens concursus Sacramenta Eucharistiæ & pœnitentiæ, quæ ita non colebantur, vt qui tertio quoque aut etiam octauo anno semel communicasset, Catholicus haberetur, recoli cœpta. Die assumptæ in cælum Virginis quindecim refecti mysterijs sacris. totidem festa luce Sanctorum omnium. Nihil autem magis mirum iucundumue, quam inchoata post tertium mensem explicatio Catechismi, accurrit ingens multitudo ex omni ætate, ac sexu. Vbi primùm sacerdos de more, a salutari signo aggressus, In nomine patris & filij & spiritus sancti amen, clara voce intonuit, excipiente reddenteq; insolitam precationem templo, ceterisque sequentibus, ita mirum latunq; accidit omnibus, vt inter lacrimantes gaudio, responsantium verba confunderentur, atque hanc veram esse rationem agnoscunt restituendæ veteris religionis. Incitant se interea aduersarii, & mutuos incendunt latratus, neque enim maledici recte factis deesse possunt, sed canes prohibiti morsu latrando iram consumunt. Hæc Groninganz veluti Sedis prima vestigia.